

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többesbőri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

Egyetértés.

Nemcsak a nagy politikában hiányzik az egyetértés, hanem társadalmi életünkben is, ahol e hiány valóban kinossa teszi a helyzetet.

Valamint a gép működését egyedül az egyes alkatrészek összetartása teszi lehetővé, úgy társadalmi életünk fejlődését és felvirágoztatását egyedül csak az egyetértés, az összetartozás érzete eszközölheti.

De mi mit teszünk? Vajmi csekély kivétellel csak a mások gyengéin, hibáin szeretünk rágódni, mintha embertársaink elnyomása képezné azt a bázist, melyen fölemelkedünk. — Vajjon hányunknak jutott észbe a bölcs mondás: „ember, ösmérd meg tenmagad!“ kutasd saját gyengéidet, hibáidat; nézeted helytelenségét, ítéléteid felületességét, alaptalanságát; vedd fontolóra szavaidat, mert azok jobban becsülendők a pénznél. A pénzt vissza lehet szerezni, de a kimondott szót soha.

A jó vén Diogénéz jut eszembe: fényes nappal égő lámpával kereste az igaz embert!

Az ő pesszimiztikus világnézetének azonban nem hódolhatunk, mihelyt belátjuk, hogy első feladatunk: önmagunknak igaz z z z á lenni.

Sajnos, azóta már évezredek multak el, de az emberek mindig csak olyanok maradtak, hogy valamennyien lámpát vennének kezükbe és elmennének egy igaz embert keresni!

Elmult az ókor vaksötétsége, a középkor brutalitása és az elnyomatás minden gyászos korszaka, eljött a szabadság fényes nappala, az emberi jogok teljes ébredése. Mindenki teljes tudatában él annak, hogy számottevő törtje az egésznek és a világ előtt egyenlő bárki fiával. Megszüntek a jobbágyok, a nemesi kiváltságok, az osztály-, a kasztrendszerek. Tudjuk, hogy érdemünk csak a szorgalmunk, tehetségünk által szerzett érdem és még sincsen békeség, még sincsen összetartás, egyetértés sehol és semmiben. Erről panaszkodnak fent, alant és legtöbbit talán a középosztályban. Fájdalom, még azt is hozzá kell tennem, hogy erről legtöbbit panaszkodnak nálunk Magyarországon.

Rendkívül barátságosok vagyunk ugyan és szó és bor hevében odaigérjük mindenünket. Csókolódzunk, ölelkezünk, esküdzünk s ha reákerül a sor, a legtöbb esetben „izélünk“, hogy hiszen szívesen, — hanem hát...

Bor közben „brüder“ iszunk, sokszor egész asztaltársasággal, kivétel nélkül, sőt sok esetben a legelső találkozás alkalmával, elég meggondolatlanul, s másnap, ha valamelyik megfontoltabb figyelmeztet, azt feleljük: „Tudod barátom, bor között sok minden megesik“.

Minek nevezzem ezt?

Aki így cselekszik, eklatáns példát ad arra, hogy az őszinteség, jellemzilárdság, igaz barátság becsülése nála nem erős alapon állanak.

Ki ne ösmert volna olyan könnyelmű uracokat, kik minden idejüket, pénzüket dinom-dánomra pazarolták. Mennyi barátot találnak ezek, mennyi szóbeli megtiszteltetésben részesülnek; s ha tönkre jutnak, kik itélik el első sorban? Nem azok-e, kik legjobb napjaikat töltötték el az ilyen rövidlátó Lucullusoknál.

Ebből csak az következik, hogy nálunk a barátság cégére alatt sokkal több kétszínűség, önzés rejlik, mint barátság.

Sőt tovább megyek. Még azt is merném állítani, hogy nálunk a tisztességes, komoly ember nem részesül abban a becsülésben, melyben a szeleburdi, könnyelmű, szószátyár, ki a pénzt semmire sem becsülve szórja. Erről elmondják, hogy tud élni, „savoir vivre“; azt a csendes, komoly embert pedig, aki még teli pezsgőspalackokkal nem hajigálta a kávéház tükörelablát és nem forgálcsolta szét a cigány hátán a hegedűt, legföljebb elmondják „jó embernek“, azaz együgyűnek.

Szóval: nálunk mindenki nagy urat játszik. Ha egy hivatalnoknak ezer forint a fizetése, akkor költsön úgy, mintha háromszor annyi volna, mert különben meg sz ó l j á k.

Kell-e ahhoz kommentár, hogy ebben rejlik társadalmi életünk baja, hogy nincsen demokratikus szellem és nincs egyszerűség, hanem csak nagyzás. Ebben rejlik a kulcsa annak, hogy hazánkban olyan sok a sikasztó...

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCÁJA.

Titkári jelentés

a székelyudvarhelyi tanárkör 1902—3. tanévi működéséről.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája.

(3. folyt. és vége.)

Ime a keret, melyben munkánk folyt. Nem világra szóló munka ez; nem külső eredményekben szembeötlő és csillogó, hanem inkább hasonlító az ekevas munkájához, mely a földet felássza, hogy azt a mag befogadására alkalmassá téve, a későbbi termésnek természetszerű folyamatában való lassu, de fokozatos érlelődését előkészítse és biztosítsa. A világ hiába kérdi a tanártól: mit dolgoztál, mennyit dolgoztál; hány akta végeztél, miben mutatkozik munkád külső látszatja? Ily közvetlen eredményeket nem tudunk rámutatni és talán ebben rejlik annak a magyarázata is, hogy a közvélemény a tanári hivatás szociális értékelésében talán mostohább, mint más életpályáknak számadatokban kimutatható munkaeredményeivel szemben. Mi csak arra utalhatunk: „Nézd a felnövekedő generáció szellemét, hazafias érzületét, erkölcsi elveit; jellembeli tulajdonságait!“ Ezeknek kialakulásáért vagyunk felelősök. Mi erre folyunk be csak láthatatlanul, úgy mint a harmat megtermékenyíti a földet, anélkül, hogy emberi szem észrevenné e processusnak mélyen rejlő titkait. S kérdem: „Kevésbé fontos és intenzív, kevésbé megbecsülésre méltó-e ily munka, mely észrevétlenül rakja a kultúra rétegeit; egyiket a másikra? Azt hiszem, munkánk ideálisabb minden egyéb működési körnél!

Ki-ki mindnyájunk között hoz egy-egy por-szemeczet nemzeti államunk kiépítéséhez. Ilyen por-szemeczetnek, mely azonban mégis egy-egy eszmének a magvát binti el, minősíthetjük az egyes felolvasásokat és a hozzá fűződő gondolatseréket is.

Mindegyik felolvasás tudományos színvonalon állott és abból a komoly törekvésből, abból a meleg szeretetből eredt, amelyet mi az ügy iránt lelkünkben táplálunk. Legszebb jutalmunk kötelességeink csendes és zajtalan teljesítésében rejlik. A mult években igaz, több külső jelét adtuk munkálkodásunknak, amennyiben kebelünkben indult ki a Szabad Lyceum eszméje; mi voltunk, azok, akik ezen eszmének testét adtuk. De sajnos, azt tapasztaltuk, hogy városunk közvéleménye kö-zömbösen viseltette ezen korszerű intézmény irányában és hogy ennek meghonosítására és meggyökereztetésére irányuló törekvésünk csak meddő kísérletnek volt mondható, mely mélyebb visszhangra nem talált. Ebből kifolyólag tavaly e kérdéssel szemben negatív álláspontra helyezkedtünk, programmba nem vettük fel többé. Lehetséges, hogy majd idővel, midőn közéletünk jobban fellendül, szellemi közszükséglet gyanánt fog az eszme ajtónkon kopogtatni, akkor majd megint harcosaivá szegődünk. Egyelőre megelégszünk közönségünk a fillér-estélyekkel, egy-egy hangversenyvel, műkedvelői előadással, aztán ott van a politika, a mindennapi pletyka, a világeseményeket és az emberek intim dolgait tárgyaló jou-rok, a tárcacikkek, a rémregény és a ponyva-irodalom. Minek több és hozzá még nehezebben emészthető szellemi táplálék.

Áttérve a külső adatok felsorolására, em-lithetem, hogy a körnek a mult évben volt 42 tagja, mely intézetünkint a következőképen osz-lott meg: az ev. ref. collegium részéről voltak

12-en; a róm. kath. főgymnasiumot képviselték 10-en; a főreáliskola kötelekéből volt 13; a leány-iskolából pedig 2 tagja, míg az agyagipari szak-iskola 5 tagot szolgáltatott. Új tagokul beléptek a collegium részéről Nagy Elemér és Lovass Aladár; s a főreáliskola részéről pedig Puskás István, dr Lukinich Imre és Varga Károly; végül a róm. kath. főgymnasiumból Michálovits Béla.

Az év végével áthelyeztetés folytán és más oknál fogva elváltak intézetünkötől s így természetesen megszűntek a kör tagjai lenni: Lovass Aladár, dr Lukinich Imre, Ravasz Árpád, Gáspár István, Pap András, Harmath Ödön és Bod Károly

Mindnyájoknak távozása határozott veszteség a körre nézve, hisz mindegyikük többé-kevésbé kivette részét mindenből, ami annak életnyilvánulá-saira vonatkozott, de különösen készletve érzem magamat, dr Lukinich Imre, Ravasz Árpád és Bod Károly tagtársainkról megemlékezni. Lukinich mint jegyző buzgó odaadással szolgálta a kör ügyét; Ravasz nem egy életrevaló eszmét pendített meg és végül nem merült fel az a kérdés, melyhez Bod hozzá nem szólt volna; nem volt az a mozgalom, melyben ő tevékenyen s soha meg nem szűnő agilitás-sal részt nem vett volna. Erkölcsi kötelességet teljesítetek tehát, amidőn a nevezetteknek emlékét körünk analeszeiben megörökítem.

Egyben nem tehetem, hogy az ujonnan be-lépett tagjait a körnek, a legmelegebben ne üdvö-zöljem. Minden új tag új erőt jelent, mely ugy-szólván új életelemet hoz egyesületünk organ-is-musába. Szívemből kívánom, hogy az új tagok jól érezzék magukat körünk kebelében; karolják fel annak érdekeit meleg odaadással és nemes ambi-cióval; feküdjék szívükön annak fellendítése és felvirágoztatása.

Az ipari munkások szabad lyceuma.

Mult vasárnap délután, az ipari munkások képzésére rendezett előadás, bevett rendes szokás szerint a Hymnus lelkes elénkélésével kezdődött. Ennek végeztével pedig Mátéffy Domokos pénzügyi titkár tartott kaznúi érzést melegén ápoló s mindvégig lelkesült áhitattal hallgatott felolvasást: „A magyar hegemonia (uralom) jogosultsága“ c. tételtől.

Hogy a Kárpátok által övezett három hegy és négy folyó hazájában, szép Magyarországon a magyarnak az uralomhoz való jogosultsága nemcsak honalapító, ezer év óta nemzet és ország fentartó jogában gyökerezik, hanem a jelenlegi polyglott (soknyelvű) népesedési viszonyai mellett is csak egyedül neki van ehhez a népessége nagyságánál a kormányzására való egyedüli rátermettségénél fogva feltétlen jussa: azt igen szépen bizonyította.

De kísérjük csak előadását röviden összefoglalva emlékeztetnek okáért még egyszer végig. Az ország területén levő 72 vármegye közül 25 vármegye területén találjuk a németeket, kik legsűrűbben vannak Szeben, Küküllő, Brassó, Beszterce, Temes, Torontál, Krassószörény; a Szepes, továbbá a Dunánluli vidék nyugati megyeiben és a kék vidékenként különböző névvel neveznek el, pl. Barcasági, Királyföldi németek stb. A tótok az ország északi hegyes vidékeit s Krassószörény megyét lakják, a horvátok és szerbek az ország déli részén vannak, a ruthének az Északkeleti felföldön, Ung, Bereg, Máramaros stb. vidékén, míg az oláhság legfőképpen a Délkeleti felföld (Erdély) havasain helyezkedett el. Az oláhság Erdély déli, délnyugati és északi részén özlött be, mert keleten mindenféle idegen elem beözönlését feltartóztatta az ország keleti védbástyájául, az Isteni gondviselés által ide rendelt székelység. Az oláhság aztán a fogarasi, szebeni, hunyadi, gyalui, bihari havasokon és az erdélyi Érehegység vidékén telepedett le és pásztor nomád életet folytatott mindaddig, míg a számbeli sokasága nem kényszerítette arra, hogy egy része a havasi ős hazát elhagyva, a völgybe lejjön és a földet az ország többi lakóinak példájára mívelje.

A honalapító magyarság két részben helyezkedett el, kisebb csoportja a Kárpátok keleti bércei vidékeit tartja megszállva, már több, mint ezer év óta és székelyeknek nevezetnek, a nagyobb tömeg pedig az ország szívébe Soprontól Biharig mintegy beekelte magát s az ország $\frac{1}{3}$ részét 30 megye területén tartja kezében. A magyar elem képviselve van az ország 413 szolgabírói járásában, a német 381 és az oláh 178 járásban. Az oláhság Erdélynek csak egy járásában a kászonalcsiki járásában nincs képviselése. A magyarság

Végül tartozom a kegyelet érzésének is azaz, hogy a mult évben elhunyt Hömann Ottó miniszteri tanácsos geniusának is áldoznak néhány sorban. Jóllehet ő az utóbbi időben súlyos betegsége miatt már nem igen folyt be az iskolák életére, de hosszabb ideig a közepiskolai osztály élén állott szakavatottságával és messzemenő jóindulatával. — Egy-egy oszlopunk kidülte mindnyájunkat érint és az egyes körök csak önmagukat becsülik meg a kegyeletes megemlékezéssel.

Ime tisztelt közgyűlés, ezekben igyekeztem körünk mult évi működésének főbb mozzanatait kidomborítva, annak egységes képét megrajzolni és önök elé tárni.

Fennhíjázás volna részünkről azt állítani, hogy ez idő szerint szélesebb körű hullámgűrűket vetettünk fel városunk szellemi életének felszínén és mélyebb barázdát vontunk társadalmunk talajában, — szerény törekvéseinktől távol állott ily feltűnési vágy és tágabb körben való szereplésnek a viszketege, — nem állithatom továbbá azt sem, hogy a nemzeti megerősödésnek és kulturális haladásnak új forrásait nyitottuk meg; hogy céljainkat minden tekintetben elértük, de megnyugvásunkra szolgál az a tudat, hogy tehetségünkhöz képest és számolva az adott viszonyok előnyeivel és hátrányaival, mindent megtettünk, ami alkalmas a nevelés-oktatás ügyének és hazánk kulturális ügyeinek előbbrevitelére. Kivettük szerény részünket mindenből, ami azoknak fellendülését célozta és ami közvetlenül reánk nézve fontos: igyekeztünk a közös ideális célok szolgálatában a baráti érzést, az egygyűvémüködés szellemét ápolni és azt hiszem, mindnyájan a legkellemesebben emlékszünk vissza az együtt töltött órákra.

Ezek után tisztelettel kérem titkári jelentésemnek tudomásul vételét azon óhajom kíséretében, hogy a jövőben is áthatva hivatásunk ideális-musától lelkesen sorakozzunk a kitűzött zászlónk alá.

Nosz Gusztáv.

pedig az ország egyetlenegy pontját sem hagyta elveszni, mindenütt igyekezett magának egy-egy területet elfoglalni s ott létjogosultságát biztosítani.

A számbeli többség mellett kimutatja a magyar történelemből és a vérszerződéssel megalapított alkotmányjogunkból, a hegemoniához való történelmi jogosultságunkat is.

Ezer éves multja alatt a magyar nemzet csakis a vele rokon kunokat és besenyőket olvasztotta magában, míg a többi nemzetiségeket, jóllehet, azok legtöbbször, a kínálkozó alkalommal ellenségévé szegődtek, alkotmányával és vitéz karjával mindig megvédte, nemzeti nyelvük és szokásaik meghagyásával megmaradásukat biztosította; bár a beolvasztásra vehetett volna példát épen Romániától; akár Oroszországtól, ki a lengyeleket és finneket, valamint Németországtól, ki a lengyeleket és Elzász-Lotharingia lakóit, ugyszintén Angolországtól, ki az ireket, kiméletlenül magába olvasztotta, s nemzetét nyelvben és szokásokban valamennyi egységére tette.

Jóllehet az uralmon levő magyarság elnézte, hogy ily hosszú és fényes történelmi mult után is heterogén nemzet legyen, országos lakossága mégis megnyugvással tekinthet a jövő elé, mert a városok, a magyarság géopontjai csaknem a kézben vannak az irodalom, művészet, ipar, kereskedelem ugyszólva minden ágát szintén a magyarság dominálja, ami feltétlen biztos záloga annak, hogy ezen országot jövőben is senki más nem uralhatja, csak a magyar.

A nemzetiségek ha meggondolnák, hogy csak addig maradhatnak fenn a jelenleg élvezett jogaikban, míg az ország területét magyar uralja, jobb hazafiak is lehetnének.

Érdekes előadását a magyar haza iránt lángoló hazaszeretetre való buzditással fejezte be az előadó. Azután Bálint János szavalta igen hatásosan Csurgó őrnagynak honvédelemből merített elbeszélő költeményét. Végezetül pedig a Szózatot énekelte el a 210 férfi és több jelenlevő nőből álló díszes hallgatóság.

A jövő vasárnap Dózsa Jakab főreálisk. tanár fog előadást tartani „Korunk v i v m á n y a i a z i p a r t e r é n” c. tételtől. Érdeklődéssel várjuk.

Hitelügy.

Tényleg ez az! a mire minden felügyelő bizottsági tagnak szüksége van! „Gyakorlati utmutatás pénzügyi ügyvitelének ellenőrzésére” címmel Hunyár László könyvelő egy igen életrevaló és sok eddigi történet visszaélést megátolmi hivott szakmunkát adott ki, mely egyszerűen és könnyen megérthető módon tárgyalja a felügyelő bizottsági tagok jogait és kötelezéseit. Az egész mű az életből van merítve Celszerü táblázatokat foglal magában, melyeket az illető bizottság kitöltés végett az igazgatóság elé tesz s ennek megőrzésével elhárítja magát a roppant anyagi felelősséget. A mű nemcsak feltétlenül hézagot pótol, de megerdemli, hogy a felügyelő bizottságok e munka segítségével nélkül soha ne rovancsoljanak. A mű ára 3 korona, 4 vizsgálati jegyzőkönyvvel együtt 5 korona, utánvételt 50 fillérrel több. Megrendelhető a szerzőnél Nagy-Teremia.

Irodalom.

Érdekes könyvtár című új könyvalakú szép-irodalmi folyóirat első (karácsoni) száma díszes kiállításban, tetszetős alakban, szokatlanul kiváló tartalommal jelent meg. Tartalma közül kiemelendők **M i k s á z t h** Kálmán, a kitűnő elbeszélőnek „Batyus zsidó leánya” és „Pletyka” című rendkívül érdekes novellái. Ezenkívül gazdag rejtvénypályázati rovat, ismeretterjesztő apróságok stb. teszik a 64 oldalra terjedő füzet tartalmát. A lap előfizetési ára negyedévre 1 korona, mely összeg az „Érdekes könyvtár” kiadóhivatalába (VIII., József-körút 65.) küldendő. Egyes számok lapunk kiadóhivatalában kaphatók.

Iparügyek.

Az iparfejlesztés útján. Egész sereg új gyár és ipartelep alakulásáról ad hírt a „Gazd. Tud.” Ujbányán egy angol részvénytársaság posztógyárat akar létesíteni; Budapesten egy világitásberendező gyár, — hogy ellensúlyozza az ujonnan létrejött izzólámpakartelt — izzólámpagyár alapítását tervezi; Mücke R. mérnök, a Chaudoir-féle fémhengerművek volt igazgatója, megvásárolta a bazini volt Wagemann-Seybel-fele vegyszeti gyárat és abban ércek és fémtartalmu hulladékok számára való olvasztó- és lúgzó-művet fog létesíteni;

Sonnenschein és társa cég margaringyárat létesített Erzsébetfalván; Bácskola község pedig nagy támogatással biztosította a Wiesenburg Adolf bécsi gyáros által létesítendő selyemszalaggyár felépítését.

Egyházi élet.

Pap-beiktatás. Bedő Ödön volt bágyi s. lelkész a minapában foglalta el új állomását Csekefalván. Az igen szép és hatásos beiktató beszédet és imát az ifju lelkész barátja, Hegyi Péter homoródszentmártoni lelkész mondta. Ezután az új lelkész egy igen ügyesen kidolgozott és igazi szónoki hévvel előadott beszédben adta elő az ő küldetése célját és lelkipásztori hivatalának fontosságát. Templomozás végeztével a csekefalvi polgári zenekar eljátszotta a „Hymnust”, melynek elhangzása után Kovács István, mint espereshelyettes üdvözölte a híveket és szeretetökbe, jóindulatukba ajánlotta az új lelkészt, végül pedig az új lelkésznek ünnepélyesen átadta a templom kulcsait. Erre az új lelkész és végül a hívek nevében, Elekes György tanító beszélt igen ügyesen és hatásosan. Az egyház ingó vagyonának és hivatalos könyveinek átadása után, a lelkészi lakban ebéd volt, melyet az új lelkésznek szerető édes apja, Bedő András bikafalvi lelkész adott. Ugy a beiktató ünnepélyen, mint az ebédnél több pap és tanító vett részt.

Külömfélék.

— **A helybeli jótékony nőegyesület** ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor választmányi ülést tart, melyen a tea-estélyről szóló jelentés, segélyezési ügyek, szegény tanulók felruházása és a jövő évben tartandó fillérestélyek rendezése kerül tárgyalásra.

— **Rákóci-ünnepélyt** rendez a helybeli ev. ref. kollegium ifjusági önképző-köre e hó 19-én (szombaton) d. e. fél tizenegy órakor az intézet tornacsarnokában.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök V a j d a József birtokost vármegyénkben a farcádi anyakönyvi kerületbe anyakönyves helyettesnek nevezte ki.

— **A posta ünnepi forgalma.** A karácsoni és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert más tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra falada, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó. Vászonn vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsinaggal többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsinag keresztezési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni kell. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték és keresztnévének, vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitétele; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címirtaiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtójelzés stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. 4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, ugy a cím fatábláskára, bórdarabra, vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papirlapokra irt címeteket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. *Fellette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve* arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címrát leesnék, elveszne, vagy pedig olvashatatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása útján a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címrát felső részén is kitüntesse. 5. A csomagok tartalmát ugy a címraton, mint a szállítólevélben részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmiszereket illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (húsnemű, szesz italok stb.) tartalmazó csomagok címrataira, nemkülönbben az ilyen csomaghoz tartozó szállítólevelekben a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 klg., egy pulyka 3

klgr., 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivételére szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

— **Eljegyzés.** Morascher Hugó helybeli kö-zépiskolánk kiváló tehetségű zenetanára eljegyezte Jaeger Olga k. a-t Tordán.

— **Képviselői beszámoló.** Ugron János, az udvarhelyi választó kerület köztisztviselője álló orsz. képviselője folyó hó 15-én d. e. 10 órakor a Hungária-szálló nagytermében tartott választói négygyűlésen ismertette politikai álláspontját és ismertette meg választóinak hangulatát. A választók a kerület minden részéből nagy számban gyűltek össze és folytonos figyelemmel hallgatták szerelt képviselőjük érdekes beszédét, melyet lelkes éljenzéssel s általános helyesléssel fogadtak.

— **Az Udvarhelyvármegyei Szabadalvüpart** folyó évi december hó 18-ikán délután 3 órakor a vármegyei háza kistermében ülést tart, melynek tárgyat a folyó évi dec. 19-én tartandó törvhat. közgyűlésen tárgyalandó közérdekű indítványok és egyéb közérdekű tárgyak feletti tanácskozás képezi.

— **Német Miska a m. kir. nagytözsdeben.** Panaszt vettünk, hogy a helybeli dohány nagytözsde mostanában igen sok teljesen német szövegű váltót szolgáltatott ki olyanok részére, akik ilyent nem kértek s csak kiállítás után, az illető takarékpénztáraktól tudták meg, hogy Székelyudvarhelyen — hála Istennek — még eddig magyar szövegű váltóra adják a pénzt. Megengedjük, hogy a nagytözsde bérlelőjének talán a germánizálás jámbor ohajtása, de határozottan tiltakozunk az ellen, hogy jóhiszemű falusi székely emberek tudatlanságával — **v i s s z a é l é s e k** — követtesenek el bárki részéről s így tetemes anyagi kárt okoznak amugy is szegény népünknek. Különben a botrányos esetet ajánljuk az illetékes felügyelő hatóság s főképp a vármegyei közigazgatási bizottság szives figyelmébe. (Bek.)

— **Léghevítő készülék cserékályhákhoz.** Takács Győző és Társa, budapesti előkelő magánmérnöki elektrotechnikai és szabadalmi irodája, igen életrevaló magyar iparterméket hozott forgalomba. A cserékályhák legnagyobb részénél tapasztalt óriási tüzelő-anyag pazarlását van hivatalva ez az új találmány megakadályozni. A tüzelőanyagból 50%-ot lehet megtakarékoskodni és amihez eddig 1-2 órai előfűtés volt szükséges, azt most néhány perc alatt elérhetjük ezzel az olcsó pénzbe kerülő nagyszerű találmánnyal, mert a fűtendő helyiség levegőjét egész a padlóig élénk forgásba hozza. Ez a vashálós készült kályha-betét nemcsak új, de főképp rosszul fűlő régi cserékályhákhoz igen előnyösen alkalmazható s az összes átalakítási költség alig kerül 50 koronába. Bővebb levélbeli felvilágosítás fenti cégtől Budapest, VII. Kerepesi-ut 40. sz. nyherhet.

* **Az okos kovács.** — Már én csak a mondó vagyok, bíró uram, hogy a mi kovácsunk százszor jobban ért a marhához, mint az állatorvos. — Hogy-hogy, Szekeres gazda? — Hát úgy, hogy a kovács tegnap adott valami medicinát a lovamnak, osztán mondta, hogy ha ez nem használ, akkor semmi sem használ. És rittig úgy volt: ma reggel megdöglött a Deres.

— **Művészeti és hangverseny rendezési iroda** cím alatt Horváth Elemér hirdapíró, a Budapesti Napló munkatársa és Dayka Balázs a Vígsház tagja egy új és életrevaló vállalatot létesítettek a fővárosban. Az új iroda első sorban azokat a vidéki négygyűléseket, köröket s kaszinókat érdekli, amelyek jótékony célú hangversenyeket szoktak rendezni és fővárosi előkelő művészeket, művészeket és írókat ohajtanak megnyerni közreműködőikül. A művészeti és hangverseny rendezési iroda ugyanis, amely állandó összeköttetésben áll az említett művészekkel, művésznőkkel és írókkal, a legnagyobb készséggel elvállalja a közreműködők közvetítését vidékre is s így a hangverseny rendező egyesületek nemcsak tetemes költséget takarítanak meg, hanem ezenkívül sok utánjárásból és kellemetlenségtől megszabadulnak. Az iroda — amely ezenkívül eljár minden művészeti ügyben — Budapest, VI., Lövölde-tér 3. sz. alatt van.

— **Egy öreg kuruc szegyenletes halála.** 1848—49-ben vitéz honvéd volt id Simó Péter hodgyai lakos, székely földmives. Annnyi veszedelem között testi épségében kár nem történt s mostanában állandó jó egészséggel áldotta meg a Teremtő. E hó 14-én d. e. 11 órakor pedig lakásán felakasztva találták s így a legszegyenletesebb halállal vetett véget életének.

Egy szolgát lapunk kiadóhivatala azonnal fölvesz. Jelentkezéseket elfogad Betegh Pál könyvkereskedése.

A kihágási büntetéspénzek. Gróf Tisza István belügyminiszter az egyszerűsítési törvénynek

egyik fontos fejezetét szándékozik életbeléptetni 1904 jan. 1-én. A kihágási büntetéspénzek kezelésére, nyilvántartására és elszámolására vonatkozó szabályzat tervezete ugyanis immár készen van. A tervezet szerint megvalósul az egységes nyilvántartásnak, az egységes pénznaplónak, az összes kihágási büntetéspénzek két részre (az állam és a községek javára) felosztásának, a helyszíni ellenőrzésnek egyszerű rendszere. A tervezet tárgyalása végett szaktanácskozmányt tartottak a belügyminiszteriumban, amelyre az érdekelt szakminiszteriumok képviselőin kívül a székesfőváros különleges viszonyaira tekintettel, az államrendőrség főkapitányát és a székesfőváros polgármesterét is meghívták. A szaktanácskozmányon maga a belügyminiszter elnökölt.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék-nél legutóbb megtartott főtárgyaláson Efraim Jakab atyhai lakos lopás büntette miatt 6 havi börtönre és három évi hivatalvesztésre ítéltetett. Sajta János erdeki lakos pedig súlyos testisértés büntette miatt 6 havi börtönre ítéltetett. Vádolt és kir. ügyész fellebbezést jelentett.

Gsarnok.

A székely leány.

— Bogárfali bogárszemű Szép kis lány, Azt beszéllek, kerülget a Viczispán — Bánom is én, fűtyöt hányok Reája, Szegény vagyok, nem pázolok Hozzája.

— Bogárfali bogárszemű Szép kis lány, Érted eped szegény fiu Akárhány. Hadd jöjjön hát, kit az Isten Rendele, Ha van esze s dologtevő Két keze.

Fülei Sz. Lajos.

Közgazdaság.

— **Gazdatiszti mozgalom Székelyföldön.** A Nem-Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete akciója Erdélyben s különösen a Székelyföld gazdatiszti köreiből is hívekre talált. Sorbán Lajos szotyori gazdatiszt Háromszék vármegyében az országos egyesületnek főlkját, az ugynevezett körzetet alapított. A körzetet minap Sepsiszent-Györgyön állították föl. Az országos egyesületet Merza Márton ügyvezető igazgató képviselte, akinek javaslatára a Háromszéki Körzet is elfogadta a középpont irányelveit és hozzájárult az emlékirathoz. A Körzet elnöke Fejér István, hidvégi tisztartó lett, jegyzője pedig Süköd Vilmos, sepsiszentgyörgyi gazdatiszt. A gyűlést követő lakomában Sepsiszentgyörgy több előkelősége is résztvett.

A vetések állása, mint nekünk Budapestról jelentik — az ottani tőzsdére érkezett információk szerint — az egész országban kedvező. A jelentések eloszlattak minden aggodalmat és azt a reményt helyezik kilátásba, hogy feltételezve az időjárás további kedvező alakulását, továbbra is jó reménységgel nézhetünk a tél elébe. Hogy mindezek dacára az üzlet a gabonapiacra tartott, részben a nagyfokú üzlettelenségnek, részben az amerikai jegyzések drágaságának tulajdonítható, melyeket szokásszerűleg tekintetbe vesz a budapesti piac.

— **Lenvetőmag beszerzése.** Fűredy Lajos, lentermesztő szaktanár értesíti a gazdaközönséget, hogy a földmívelési miniszter, a szükséglethez képest, a jövő évre is nagyobb mennyiségű eredeti orosz magot vásárol be és mérsékelt áron a gazdák között szétosztja. Figyelmezteti egyúttal a gazdaközönséget, hogy a fonalas lentermesztésre csak az eredeti orosz vetőmag, vagy annak első évi utántermése alkalmas, míg a magyar lenmag inkább csak magtermésre való.

Szerkesztői üzenetek.

Munkatársnak. Szives kérdésére értesítjük, hogy karácsoni mellékletünk számára a kéziratok e hó 20-ikáig okvetlenül itt kell legyenek, mert másképp alkalmi számunkhoz nem használhatnók. Szives üdvözlöt!

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért közöl a kiadóhivatal.

BOR Jó és olcsó asz'ali csemege és gy'gy-borok literenkint 28 krtól 1 frt 40krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

10384—1903. alisp. szám.

Pályázati hirdetmény.

Székelyudvarhely r. t. város főkapitányi hivatalánál üresedésbe jött és évi 1200 korona törzsfizetés valamint 300 korona lakpénzzel javadalmazott városi r e n d ő r a l k a p i t á n y i állásra ezennel pályázatot nyitok.

A városi szervezeti szabályrendelet 12 §-ának rendelkezése szerint ezen állásra érettségi bizonyítvány és közigazgatási téren jó eredménytel végzett 3 évi gyakorlat, vagy körjegyzői vizsga letételét igazoló bizonyítvány bemutatása szükséges.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzák az 1903. évi december hó 26-ig bezárólag annál inkább adják be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vételre nem fognak.

A választási eljárás kezdetét Székelyudvarhely város tanácsházához a f. évi december hó 30-án délelőtti 9 órára tűzöm ki.

Székelyudvarhely, 1903. évi december hó 9

Alispán helyett:

Ádám Albert, tb. főjegyző.

5798—903. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az etédi körjegyző mellé rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mind azokat, kik ezen 300 korona évi fizetéssel javadalmazott segéd-jegyzői állást elnyerni ohajják, szabály szerint felszerelt pályázati kérésüket **folyó év végéig** adják be.

A későn érkezetteket figyelembe venni nem fogom.

Székelykeresztúr, 1903. dec. 5.

Pálffy Jenő,
szolgabíró.

993—1903. kj sz.

Hirdetmény.

Alólirott által közhírré tételik, hogy a Szentegyházfalvi körben a hivatalozolgai állás lemondás folytán üresedésbe jött. Akik ezen állást elfoglalni hajlandók, kötelesek erkölcsi magaviselelteiket, írni olvasni tudást igazoló bizonyítványikkal ellátott pályázati kéréseiket **folyó hó 28-ig** beadni alólirottához.

Javadalmazása évi 240 korona fizetés, két szobából álló lakás, fűtés és világítás. Ezért köteleessége az irodai tisztogatást, fűtést, kézbesítési és halottkémlelési teendőket végezni. Ha szabadideje engedi, irodai munkálatokat is végezni, ezért havonként külön 6—8 korona díjazást kap.

Szentegyházalóhalva, 1903. december hó 14-ikén.

Menyhárt János,
kjegyző.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi önkéntes tűzoltó egylet parancsnoksága 1904. év január 1-én elfoglalandó **egy 60 K** havi fizetéssel javadalmazott **felügyelői és nyolc**, egyenkint 32 K havi fizetéssel járó **tűzoltó szolgái állásra** pályázatot hirdet.

Teendők és kötelezettségek a parancsnokság által megállapított szabályzatban foglaltatnak. Bővebb felvilágosítás a parancsnokság bármely tagjánál szerezhető.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyerni ohajják, hogy erkölcsi viselelteiket igazoló bizonyítvánnyal ellátott, lehetőleg **saját kezűleg irt folyamodványukat f. évi december hó 24-ig** főnirt parancsnokságnál annál inkább adják be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Katonai kötelezettségüknek eleget tett egyének előnyben részesülnek.

Péterffy István,
egyleti titkár,

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Kiadó üzlethelyiség. Hat rak-tár, pince és padlás mellékkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi- és női divatáru üzletében Székelyudvarhelyt.

Fogorvos Székelyudvarhelyt. Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmiveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Kitünő szabás és jó munkáért kezesség vállalattik!

Uj divatos férfi és gyermek ruhák

készítetnek a legjutányosabb árakban az őszi és téli idényre dus választéku hazai és külföldi posztókból.

Szenkovits János utóda férfi- és női divatüzletében.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.
Természetes gyógy borviz!
Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.
Mindent friss szállítvány.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig kerekeshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Kuldje be címét „E 452” jelge alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

6631—903.

Hirdetmény.

Homoródkeményítva községre nézve az 1902. évi XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétven, ez azzal a felszólalással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 18. §§ ai alapján, ideértve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. § a és az 1891. XVI. t.-c. 15 § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1904. évi június hó 15. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható zárt határidő letelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §§ ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1899. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis **1904. évi június hó 15. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által e'obb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-c 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi június hó 15. napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat

szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság Oklánd, 1903. december 6.

Harmath Jenő,
kir. járásbíró.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Phonograph

pótol minden más szórakozást. — Otthon hallhatja általa a leghiresebb művészek előadását. Megörökíthetjük vele bárkinek a hangját. Ára 15, 25, 30, 35, 45, 50, 65, és 85 forint. Kapható havi csekély részletfizetésre is: Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

... Ne vegyen senki ...

HANGSZERT

mig

Reményi Mihály

műhangszerész legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-utca 44I. sz.

Karácsoni és ujévi vásár!

A közelgő karácsoni és ujévi alkalmakra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

<p>Remek mesés-, képes- és ifjúsági könyvek dus raktára. Disz- és ajándék-könyvek. Emlék-könyvek és disz-es naplók. Képes levelező-lap albumok.</p>	<p>Legfinomabb és divatos levélpapírok disz-es dobozokban. Papír- és írószer uj-donságok. Disz-es tentatartók és finom különleges toll-szárak.</p>	<p>Értékes és olcsó toll-kékek. Női finom bőr kézi-táskák. Divatos óra- és nyak-láncok. Pénztárcák és pénzes erszények dus választékban.</p>	<p>Valódi kínai kézi- és diszlegyezők. Dohány-, szivar- és szivarka-tárcák finom bőr- és ujezüstből s más kedvelt anyagokból. Hegedük és hegedü-fölszerelések.</p>
<p>Hegedü- és citerahúrok. „Turull” szabadalmazott író-toll-betét. Disz-es kiállítású lámpa-ernyők. „Rapid” töltő tollszár. A legkülönbözőbb írónok.</p>	<p>Magyar- és Tudományos Zseb-könyvtár teljes számban. Benedek Elek-féle Kis Könyvtár összes kötetei raktáron. Képes budapesti szá-kács-könyv.</p>	<p>Naptárak nagy választékban. Disz-es tárca-naptárak. Jegyzékönyvek és üzleti könyvek. Ima- és énekkönyvek. Helybeli, művészi és alkalmi levelező-lapok.</p>	<p>Szent-képek dus választékban. Bárhol megjelent könyv- és zenemű itt az eredeti bolti, vagy a hirdett leszállított ár mellett a legrovidebb idő alatt megkapható.</p>

Az itt felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak a legjutányosabb áron kaphatók: **BETEGH PÁL** könyv-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.